

характеризується певним типом мелодики, ритміки, складом оркестру. Театральне мистецтво Китаю є цікавим й не до кінця вивченим, це зумовлює потребу подальшого розвитку у вивченні даної проблематики.

Список використаних джерел:

1. Виноградов В. Музыка в Китайской Народной Республике. Москва : Советский композитор, 1959. 86 с.
2. Малявин В.В. Китайская цивилизация. Москва : Изд-во «Астрель», ООО «Изд-во АСТ», издательско-продюсерский центр «Дизайн». Информация. Картография», 2000. 632 с.
3. Хоу Цзянь. Художній світ китайської народної опери: [монографія / російською мовою; наукова редакція доктора культурології В.Г. Антонюк]. Луцьк : ПВД «Твердиня», 2010. 100 с.

Свистун Д.О.

студентка,

Науковий керівник: Сердюк О.В.

кандидат мистецтвознавства, доцент,

Національний юридичний університет

імені Ярослава Мудрого

СТРІТ-АРТ ГАМЛЕТА ЗІНКІВСЬКОГО: МИСТЕЦТВО ЧИ ВАНДАЛІЗМ?

*Стріт-арт свідомо балансує на межі
мистецтва й вандалізму, між вільним
самовираженням та відвертим хуліганством,
дозволенім і кримінально переслідуваним,
естетичним і правовим полем*
Д. Голинко-Вольфсон

Нині у різних куточках планети відбувається процес формування та становлення осередків вуличного мистецтва, яке набуває ознак транскордонного глобального явища: Берлін, Монреаль, Париж, Бангкок, Лос-Анджелес, Сан-Паулу і навіть Віфлеєм – стріт-арт вже

органічно вписався до урбаністичного середовища цих знакових міст. Ба більше, він щороку набирає обертів популярності, а кількість його представників і прихильників стрімко збільшується. Україна теж долучається до загальносвітових новел культурного розвитку. Одним із найвідоміших представників вуличного мистецтва у нашій країні є Гамлет Зінківський, видатний майстер стріт-арту, навколо робіт якого нерідко точаться дискусії не лише стосовно змісту його витворів, а й з приводу їхнього зовнішнього вигляду: подеколи монументальні твори Гамлета ототожнюють з вандалізмом. Тому нині актуально проаналізувати це явище та зробити спробу з'ясувати, чим же все ж таки є стріт-арт Гамлета Зінківського: мистецтвом чи вандалізмом і чи законно взагалі ось так малювати просто неба за власним бажанням?

На думку багатьох дослідників сучасної культури, стріт-арт (англ. street art – вуличне мистецтво) – це образотворче мистецтво, характерною рисою якого є урбаністичний стиль. До вуличного мистецтва відносять: настінні малюнки, зображення у громадських місцях і на різноманітних об'єктах, вуличні інсталяції, стікери, постери та багато іншого. Принагідно зауважимо, що стріт-арт у вигляді наскальних малюнків існує з моменту появи Людини розумної. Пізніше, вже у цивілізованому світі, люди почали фіксувати свої думки шляхом нанесення написів на стіни. Такий стріт-арт, яким ми звикли його бачити, з'явився за часів Другої світової війни, а розквіту дістав у 1960–70-ті роки в Америці. У подальшому він продовжував поширюватися світом та здобувати все більшу і більшу популярність [1, с. 210; 2].

Гамлет Зінківський – художник із Харкова, автор графічних робіт, інсталяцій, перформансів, об'єктів. 2013 року він представляв Україну на найбільшому форумі сучасного мистецтва у світі – Венеціанському Бієнале, а також входив до списку номінантів Премії PinchukArtCentre 2009 року. Проте він знаний саме своїми стріт-артами, які є в багатьох містах України, а найбільша їхня кількість зосереджена саме в Харкові – понад 80. Риси, притаманні манері Гамлета, вирізняють його з-поміж інших художників: митець віддає перевагу монохромному стилю, його роботи мають меланхолійний настрій і майже завжди супроводжуються лаконічними філософськими написами: «Можна бути будь-якою фігурою у цій грі. Головне – щоб за твоїми правилами», «Якщо за нами спостерігають, то значить ми комусь потрібні», «Вчуся відпочивати від самого себе» і тому подібними. Дійові особи робіт Гамлета Зінківського –

це завжди мужчини: «Ви не знайдете у моїх роботах зображення жінки. Мій герой – мужчина», – зауважує сам митець [3; 4].

Як слушно зазначає Ольга Пилипенко, офіційно стріт-арт вважається мистецтвом на території окремо відведених для цього районів у кількох десятках країн: в Австралії, Бразилії, Польщі, Чехії, Данії та ін. Поза межами чітко окреслених районів вуличне мистецтво можуть кваліфікувати як акт варварства. Передусім це пояснюється тим, що представники вуличного мистецтва завдають збитків власникам будівель, стіни яких «позначають», «плондрують» своїми малюнками [5].

В Україні окремого нормативного тексту на кшталт Закону України «Про розмежування вандалізму і вуличного мистецтва» чи «Про мурали» не існує – законодавець ще не відреагував на це нове соціокультурне явище засобами правового регулювання. Втім, як доречно зауважують Катерина Заславська та Арсен Бучковський, з юридичної точки зору можна поглянути на цю ситуацію під іншим кутом: за Законом України «Про авторське право і суміжні права», витвори мистецтва підлягають захисту авторським правом; і стріт-арт теж підпадає під цю категорію, бо відповідає двом основним критеріям, визначеним у законодавстві: по-перше, він має матеріальну форму; по-друге, є результатом творчої діяльності [6]. Враховуючи другий критерій, важливо взяти до уваги, що цей витвір має бути причетним саме до мистецтва, а не до бомбінгу (англ. bombing – швидке нанесення малюнку в екстремальних умовах), тегінгу (англ. tagging – підпис художника, його нікнейм) чи вандалізму як за задумом, так і за зовнішнім утіленням. Вандала спонукає до умисного пошкодження чи руйнування культурно-історичних пам'яток чи майна саме внутрішній потяг до знищення та деструкції, митець же використовує інші шляхи втілення своїх задумів та переслідує зовсім інші цілі [7]. Не можна не згадати, що у Цюріху під охороною держави перебуває «Ундіна» Гаральда Неделі, а у Брістолі громадяни шляхом референдуму вирішили визнати графіті Бенксі витворами мистецтва. Ми погоджуємося з думкою Ольги Пилипенко, що графіті – «це мистецтво доти, доки воно несе в собі певну заяву суспільству» [5].

Тому, з огляду на висвітлені факти та їхні оцінки, можна дійти висновку, що стріт-арт Гамлета Зінківського є мистецтвом, а не вандалізмом, бо художник має особливий, притаманний лише йому, творчий стиль; мурали Гамлета Зінківського мають матеріальну форму і є результатами творчої діяльності, а відтак підлягають захисту

авторським правом як витвори мистецтва; роботи митця мають на меті не плюндрування культурно-історичних пам'яток, а органічне доповнення урбаністичного середовища міст та спонукування людей до філософських роздумів. За допомогою вуличних малюнків художник безпосередньо вступає в діалог із суспільством, у розмову, яка на підсвідомому рівні може залишити певний слід в душі будь-якого споглядача. Загалом же, вміння побачити мистецтво у стріт-арті стає характерною ознакою сучасного духовно-естетичного світосприйняття.

Список використаних джерел:

1. Чистякова М. Г. Стрит-арт в контексте вызовов современности. *Известия Алтайского государственного университета*. 2011. № 2–1. С. 210–213.
2. Стрит-арт. *Crossarea*. 28.07.2018. URL: <https://crossarea.ru/street-art/street-art/> (дата звернення: 12.03.2020).
3. Лигостаева С. Гамлет Зиньковский, художник, мастер стрит-арта. *Укринформ*. 27.10.2018. URL: <https://www.ukrinform.ru/rubric-culture/2564354-gamlet-zinkovskij-hudoznik-master-stritarta.html> (дата звернення: 12.03.2020).
4. Пономаренко И. Стрит-арт от Гамлета Зиньковского, часть 1. *Unexploredcity*. 17.05.2017. URL: <https://unexploredcity.com/ru/tour-view/134> (дата звернення: 14.03.2020).
5. Пилипенко О. Чому графіті – біла ворона класичного мистецтва. *Студвей*. 04.09.2017. URL: <https://studway.com.ua/grafiti/> (дата звернення: 14.03.2020).
6. Бенксі, Гамлет та стріт-арт. Як правовласнику захистити мурал. *ILF юридична компанія*. 21.03.2019. URL: <https://www.ilf-ua.com/uk/blog/benksi-gamlet-ta-strit-art-ia-k-pravovlasniku-zakhistiti-mural/> (дата звернення: 14.03.2020).
7. Головчин О. Стріт-арт війна в Україні. Чому право розфарбувати стіни мають усі? *iPress.ua*. URL: https://ipress.ua/articles/stritart_viyna_v_ukraini_chomu_pravo_rozfarbovuvaty_stiny_mayut_vsi_270391.html (дата звернення: 14.03.2020).